

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Природничий факультет
Кафедра географії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЕОГРАФІЯ РЕЛІГІЙ

ВВ.2.2.08

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014.07 Середня освіта (Географія)
Освітньо-професійна програма	014.07 Середня освіта (Географія та іноземна мова) 014.07 Середня освіта (Географія), туристсько-краєзнавча робота
Статус	Вибіркова дисципліна
Форма навчання	Денна, заочна
Семестровий контроль	Залік

Курс	4
Семестр	7
ECTS	3
Годин	90

РОЗПОДІЛ ГОДИН:

Аудиторні години				Самостійна робота		Тижневе навантаження	
Лекції		Практичні				аудиторне	самостійна робота
денна форма	заочна форма	денна форма	заочна форма	денна форма	заочна форма		
22	6	22	4	46	80	2	3

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА:

	Лекції	Практичні
ПІБ	Пологовська Юлія Юріївна	Пологовська Юлія Юріївна
Посада	викладач кафедри географії	викладач кафедри географії
Вчене звання		
Науковий ступінь		
Профіль викладача	https://fpgoe.npu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%AE.%D0%AE..pdf	https://fpgoe.npu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%AE.%D0%AE..pdf
e-mail	grinenko_julia@ukr.net	grinenko_julia@ukr.net

МЕТА КУРСУ:

Ознайомити студентів із теоретичними основами та практичними положеннями географії релігій, показати її роль в розумінні георелігійних процесів, що відбуваються в Україні та світі, сформулювати уявлення про регіональні особливості розвитку цих процесів.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ:

Результати навчання	Компетентності
Студент має знати: предметну область та соціальну функцію, педагогічне значення географії релігій; теоретико-методичні основи пізнання релігійних процесів. Студент має вміти: оперувати знаннями щодо теоретико-методологічних основ географії релігій; обґрунтовувати роль географії релігій у розвитку складних соціальних процесів у суспільстві. Студент має знати: закономірності виникнення, розвитку та специфічні особливості існування історичних форм релігій від первісних до національних, світових релігійних систем; просторові аспекти розвитку та функціонування релігій, конфесійну картину окремих регіонів світу; основні проблеми розвитку релігійної сфери в Україні та світі; територіальні відмінності в	Загально-професійна компетентність – розуміння предметної сутності, теоретико-методологічних положень географії релігій, розвиток світоглядно-методологічної культури студентів Спеціально-професійна компетентність – здатність на основі сформованої системи знань проводити релігійно-географічні дослідження

розвитку релігійних явищ і процесів у світі, Україні та чинники що їх зумовлюють; основні методологічні та методичні підходи до вивчення конкретних релігійних об'єктів, процесів. Студент має вміти: орієнтуватися у просторово-часових аспектах розвитку та функціонування релігій і специфіці релігійно-філософських вчень; збирати та обробляти первинну наукову релігійно-географічну інформацію, проводити релігійно-географічні дослідження, а саме: визначати чинники формування релігій, територіальних відмінностей в георелігійних процесах, аналізувати закономірності релігійної активності населення, розуміти причини зародження релігійних конфліктів та обґрунтувати шляхів їх зменшення, охарактеризовувати георелігійну ситуацію в Україні, давати обґрунтоване пояснення проблем релігійного розвитку.	
Студент має знати: алгоритми створення описово-структурної моделі проекту та форми і методи її успішної реалізації; Студент має вміти: створювати описово-структурні моделі проекту та формувати програми діяльності щодо його реалізації; працювати в команді, розподіляти завдання між членами групи; представити та візуалізувати результати проекту.	Проектна компетентність – готовність до теоретико-практичної діяльності з розроблення й реалізації різноспрямованих за змістом проектів у сфері релігій
Студент має знати: способи пошуку, обробки, структурування, систематизації, зберігання, представлення, передавання інформації за допомогою традиційних та інформаційних технологій; Студент має вміти: раціонально добирати й свідомо застосовувати засоби ІКТ та освітні ресурси мережі Інтернет для ефективного здійснення професійної діяльності та постійного професійного розвитку; приймати рішення в непередбачуваних і мінливих інформаційних умовах; формувати власні бази даних з Інтернет-ресурсів навчального призначення для організації та модернізації в майбутній професійній діяльності навчально-виховного процесу; самостійно і свідомо застосовувати знання основ географії релігії в процесі міжкультурної та міжконфесійної комунікації.	Інформаційно-комунікативна компетентність – здатність використовувати ІКТ для опанування інформаційними потоками та для їх гарантованого донесення з метою задоволення особистих індивідуальних потреб і вдосконалювати свої знання, уміння, навички.

ПЕРЕДУМОВИ ДО ВИВЧЕННЯ:

Базові знання з курсів «Географія населення і розселення», «Релігієзнавство», «Регіональна економічна і соціальна географія»

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

евристичний, пояснювально-ілюстративний із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, метод проблемного викладання, проектних технологій, метод кейсів.

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА ПОБУДОВА КУРСУ:

Теми лекцій	Теми практичних	Самостійна робота	Контроль знань
Змістовий модуль I			
Тема 1. Теоретико-методологічні положення вивчення географії релігій. Етапи розвитку географії релігій.	Тема 1. Теоретико-методологічні положення вивчення географії релігій. Етапи розвитку географії релігій.	Родоплемінні культури: їх історія, періодизація та класифікація. Значення релігії у формуванні етносу. Тантричні традиції тибетського буддизму. Буддизм та бойові мистецтва.	Поточний контроль: усне або письмове опитування; комп'ютерне тестування тощо. Модульна контрольна робота. Проектні роботи.
Тема 2. Первісні форми релігії.	Тема 2. Первісні форми релігії.	Хрестові походи у релігійній, політичній та економічній площинах.	
Тема 3. Етно-національна типологія релігії (регіональний аспект). Стародавні організовані системи релігії.	Тема 3. Етно-національна типологія релігії (регіональний аспект). Стародавні організовані системи релігії.	Вселенські собори та їх значення в історії християнства та розвитку суспільства.	
Тема 4. Світові релігії та глобальний світ.	Тема 4. Світові релігії та глобальний світ.	Політичний іслам. Особливості правової системи в ісламських країнах.	
Тема 5. Новітні релігійні течії (НРТ).	Тема 5. Новітні релігійні течії (НРТ).	Нетрадиційні культури західного та східного походження. Сучасні апокаліптичні, містико-магічні та синкретичні культури, неозичництво, сатанізм.	
Тема 6. Релігійна геоситуація в сучасному світі. Релігійне макрорайонування	Тема 6. Релігійна геоситуація в сучасному світі. Релігійне макрорайонування	Особливості функціонування релігій крізь призму географії релігії (на прикладі релігійного макрорегіону). Місця релігійного паломництва.	
Тема 8. Сучасна георелігійна ситуація в Україні.	Тема 7. Історико-географічні аспекти поширення релігій в Україні.	Залишки язичницьких звичаїв і свят у православній українській культурі. Нетрадиційні релігії в Україні.	
	Тема 8. Сучасна георелігійна ситуація в Україні.	Сучасні проблеми з релігійною ідентичністю в Україні. Перспективи розвитку релігійного туризму та паломництва в Україні.	

ОЦІНЮВАННЯ:

При підсумковому семестровому контролі у формі заліку поточна успішність з дисциплін оцінюється від 0 до 100 балів включно. Якщо студент за результатами поточної успішності набрав від 0 до 34 балів, він повинен пройти повторне вивчення навчальної дисципліни відповідно до порядку, визначеного в університеті, і лише після цього перескладати підсумковий контроль на загальних підставах.

Оцінювання поточної успішності під час занять ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання, яка передбачає:

- Поточне усне опитування під час лабораторного заняття (1-5 балів).
 - Тестування (тах 5-7 балів за кожне тестування) – на лабораторному занятті після вивчення теми.
 - Модульна контрольна робота (тах 10 балів) – виконується на лабораторному /лекційному занятті.
 - Проектна робота – тах 10 балів.
- Вирішення практичних завдань, ситуаційних вправ, кейсів тощо у аудиторії (тах 1-3 балів за кожне завдання в межах одного заняття).

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Костащук І.І. Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження : монографія. Чернівці: ЧНУ, 2018. 512 с.
2. Костащук І.І. Географія релігії як суспільно-географічна наука. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Сер. Географічні науки. 2018. Вип. 18 (376). С. 60-66.
3. Лубський В.І., Лубська М.В., Історія релігій світу. К.: ТОВ «Видавництво "Центр навчальної літератури"», 2017. 776 с.
4. Лубський В.І., Харьковщенко Є.А., Лубська М.В., Горбаченко Т.Г. Історія релігій світу. К.: ТОВ «Видавництво "Центр навчальної літератури"», 2019. 536 с.
5. Лубський В.І., Харьковщенко Є.А., Лубська М.В., Горбаченко Т.Г. Іслам: історія і сучасність. Навчально-методичний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 632 с.
6. Лубський В.І., Харьковщенко Є.А., Лубська М.В., Горбаченко Т.Г. Християнські церкви. Устрій і правовий статус. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 728 с.
7. Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О. Географія релігій: Навч. посібник. К.: АртЕК, 1999. 504 с.
8. Паньків О. Роль релігії в сучасних суспільних процесах. Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівська політехніка, 2020. 268 с.
9. Стівен Протеро. Вісім релігій, що панують у світі. Чому їхні відмінності мають значення. К.: BookChef, 2022. 464 с.

Допоміжна:

1. Дашкевич Я. Україна на перехресті світів. Релігієзнавчі й соціокультурні студії. К.: Видавництво УКУ, Інститут української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України, 2016. 656 с.
2. Кетрін Ваннер, Юлія Буйських. Антропология релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. К.: Видавництво «Дух і літера», 2019. 440 с.
3. Лозко Г. Боги і народи. Етносоціальний вимір. Курс релігієзнавства. Тернопіль: Видавництво «Мандрівець», 2015. 624 с.
4. Москалець В. Психологія релігії. К.: Видавництво «Ліра-К», 2020. 192 с.
5. Українська церква. Нариси з історії Української православної церкви. К.: ТОВ «Видавництво "Центр навчальної літератури"», 2019. 286 с.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Вивчення освітнього компонента «Географія релігій» передбачає відвідування лекційних, практичних занять та підготовку до них, виконання індивідуальних і групових завдань. Під час лекційних занять для визначення рівня сформованих знань буде проводитися бліц-опитування, а для активізації пізнавальної діяльності студентів – застосовуватимуться пізнавальні і проблемні питання. На практичних заняттях будуть запропоновані різні типи завдань: письмові роботи, проекти, презентації, дискусії, ділові ігри, робота в групах для засвоєння студентами навчального матеріалу і відпрацювання практичних навичок. Підготовка до аудиторних занять передбачає ознайомлення з програмою навчальної дисципліни й питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; опрацювання конспектів лекцій, інформаційних джерел, науково-аналітичних матеріалів. Під час практичних занять передбачені наступні види діяльності студентів: участь в обговоренні актуальних питань, пов'язаних із теоретичними та прикладними проблемами географії релігії; презентацію індивідуального та групового дослідження. Теми обираються на початку семестру, а графік їх захисту узгоджується завчасно.

Виконання практичних, індивідуальних завдань має ґрунтуватися на засадах академічної доброчесності (самостійне виконання навчальних завдань) та змістом і формою відповідати вимогам визначеним до вирішення відповідного завдання. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); повторне вивчення відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Відвідування занять є обов'язковим. Пропущені за об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, міжнародне стажування тощо) заняття підлягають обов'язковому відпрацюванню згідно графіку консультацій викладача. Обов'язковою є присутність студента на модульному та підсумковому контролях. Перескладання незадовільних оцінок заліку здійснюється відповідно до Порядку ліквідації академічної заборгованості у Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова.. Запізнення на заняття не допускаються.